

**הודעה על מתן פטור לשידורי קשת בע"מ, רשת חברת תקשורת  
והפקות (1992) בע"מ וטלעד אולפני ירושלים בע"מ מהחובה  
לקבל את אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר כובל ביניהן**

בהתאם לסמכותי לפי סעיף 14 (א) של חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988, הריני להודיע על החלטתי לפטור את שידורי קשת בע"מ ("קשת"), רשת חברת תקשורת והפקות (1992) בע"מ ("רשת") וטלעד אולפני ירושלים בע"מ ("טלעד") מהצורך בקבלת אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר הכובל ביניהן הנובע מההצעה המשותפת למכרז שערכה ההתאחדות לכדורגל בישראל, מההסכם שנערך בין הזכיינים לבין ההתאחדות בעקבות הזכייה במכרז, ומההסכם בין החברות בין לבין עצמן, מיום 20 באוקטובר 1994, בדבר אופן שידור משחקי הכדורגל במהלך שלוש שנות הזיכיון.

**ואלה נימוקי ההחלטה:**

**העובדות השייכות לעניין**

1. בחודש מאי 1994 העמידה למכירה ההתאחדות לכדורגל בישראל ("ההתאחדות") זיכיון בלעדי לצלם, להקליט, לערוך ולשדר בטלוויזיה את משחקי הליגה הלאומית, גביע הטוטו וגביע המדינה לתקופה של שלוש שנים שתחילתה בעונת המשחקים 94/95 וסופה בעונת המשחקים 96/97. רשת, קשת וטלעד ("הזכיינים") הגישו הצעה משותפת למכרז וזכו בו. בעקבות הזכייה במכרז נחתמו שני הסכמים - האחד, הסכם בין הזכיינים לבין ההתאחדות לכדורגל בישראל; והשני, הסכם בין הזכיינים בינם לבין עצמם. שני ההסכמים עוסקים באופן שידור משחקי הכדורגל במהלך תקופת הזיכיון.

2. ביום 12 באפריל 1995 קבעתי כי ההצעה המשותפת של הזכיינים, כמו גם ההסכם בין הזכיינים בעקבות זכיותם במכרז, וההסכם בין הזכיינים לבין ההתאחדות לכדורגל בישראל מהווים, כל אחד בעומדו בדד, ובפרט בעומדם כמקשה אחת, הסדר כובל (להלן - "הקביעה").

3. על הקביעה הוגשו עררים לבית הדין להגבלים עסקיים (עררים 95/ 5, 6, 4). לאחר הגשת העררים באו הזכיינים בדברים עם רשות ההגבלים העסקיים. הסברתי לזכיינים כי ייתכן שהיה ניתן לפטור, בתנאים מסוימים, את הסדר הרכישה המשותף של זכויות השידור של משחקי כדורגל מהצורך בקבלת אישורו של בית הדין להגבלים עסקיים. לאחר דיון בתנאים בהם ניתן היה ליתן פטור כאמור, החליטו הזכיינים למשוך את ערריהם מבית הדין, לתקן את ההסכם ביניהם ולהגיש לי בקשה למתן פטור מהצורך בקבלת אישור בית הדין להסדר הכובל החדש. ואכן, ביום 14 במרץ 1996 הוגשה בקשת פטור על ידי שלושת הזכיינים בהתאם להוראות סעיף 14 של חוק ההגבלים.

4. לנוכח התיקונים המהותיים אשר הוכנסו בהסכם בין הזכיינים ומהטעמים שיפורטו להלן החלטתי לפטור את ההסדר הכובל בין הזכיינים מהצורך בקבלת אישור בית הדין.

## הטעמים למתן הפטור

5. כפי שעולה מהקביעה, ההסדר הכובל המקורי הורכב משני הסכמים. הסכם אחד הוא הסכם בין שלושת הזכיינים לבין ההתאחדות בו הוענק זיכיון השידור של משחקי כדורגל לשלושת הזכיינים צוותא חדא. החוזה השני היה הסכם בין הזכיינים מיום 20.10.94 אשר הסדיר את היחסים ביניהם בעקבות ההסכם עם ההתאחדות.
6. הזיכיון נשוא ההסכם עם ההתאחדות הוא זיכיון בלעדי לצלם, להקליט, לערוך ולשדר בטלוויזיה את משחקי הליגה הלאומית, גביע הטוטו וגביע המדינה לתקופה של שלוש שנים. הזכיינים רכשו יחדיו את הזכות לשדר בטלוויזיה, במהלך שלוש שנות הזיכיון, מספר פעמים בלתי מוגבל את משחקי הליגה, גביע הטוטו וגביע המדינה. כן רכשו הזכיינים זכות לשדר בשידור ישיר סוגי משחקים שונים. הזיכיון לא חייב את הזכיינים לשדר בעצמם את המשחקים. ההתאחדות העניקה לזכיינים זכות להעביר את זכויות השידור של המשחקים, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, לכל גורם אחר שהוא בין בארץ ובין בחו"ל.
7. בקביעה ציינתי שלא היתה כל מניעה חוזית או עסקית לכך שאחד מהזכיינים ירכוש לבדו את זיכיון השידור של משחקי כדורגל לתקופה של שלוש שנים, יצלם בעצמו במהלך אותם שלוש שנים את משחקי הכדורגל ויחליט האם לשדר את כל משחקי הכדורגל בעצמו (כאשר יום השבת שייך ליחידת השידור של הזכיון) או האם להעביר זכויות שידור שונות לאחד מהגופים המשרדים האחרים (הזכיינים האחרים, רשות השידור או הכבלים).
8. בשים לב לעובדות אלו מצאתי כי ההחלטה על הגשת הצעה משותפת למכרז אשר ערכה ההתאחדות וההתקשרות המשותפת עם ההתאחדות הם בגדר הסדר כובל. כן קבעתי כי הסדר השידור של שידורי הכדורגל בתקופת הזיכיון, הנגזר מההסכם בין ההתאחדות לבין הזכיינים ומהסכם בין הזכיינים בינם לבין עצמם, עלול להפחית את התחרות בעסקים בין הזכיינים בינם לבין עצמם ובינם לבין צדדים שלישיים ובכך הוא נופל בגדרם של סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(2) ו- 2(ב)(3) לחוק.
9. בקביעה הראיתי כי הסדר השידור המשותף מפחית באופן משמעותי את התחרות בין הזכיינים במספר היבטים. ראשית, הוא מקנה לזכיינים כוח מונופסוני בענף שירותי ההפקה. כוח זה עלול היה לגרום לפגיעה באיכות שירותי ההפקה ובפלורליזם התוכני הנובע מריבוי יוצרים ואומנים. שנית, ההסדר המשותף מפחית את התחרות בשידור תכניות כדורגל ותכניות ספורט בין הזכיינים הואיל ונקבע בו כי כל רווח מפרסום בשבת במהלך שנת שידור, העולה על 1 מליון דולר, יחולק שווה בשווה בין הזכיינים. שלישית, התעורר חשש מחלחול התאום בשידור משחקי כדורגל לתחומים משותפים אחרים של הזכיינים. חששתי כי ההתארגנות בתחום שידורי הכדורגל תקל על תאום מחירים ועל גיבושם של שאר הסדרים כובלים בענף השידור הטלוויזיוני וענף מכירת פרסומות טלוויזיונית.
10. ראוי להדגיש כי החשש מפני ההסדר הכובל היה רב הואיל והתחרות בענפי השידור, ההפקה והפרסומות בשנת פעילותו הראשונה של הערוץ השני היטיבה עם הציבור. הזכיינים עצמם עמדו על כך שנוצר שוק תחרותי הפועל לטובת הצופים כאשר התחרות בין הזכיינים מעלה את הערוץ השני כולו לפסגה. נאמר אף שהשנה הראשונה לתפעול הערוץ המסחרי בישראל, אשר התאפיינה בתחרות רבה, הוכיחה את נחיצותו של הפיצול בין הזכיינים שהרי פלורליזם בשידור הוא מאבות השיטה הדמוקרטית. אחד מהזכיינים אף הדגיש כי פיצול הערוץ בין שלושה זכיינים הוא אחד מסודות ההצלחה הואיל והוא מחייב את כל אחד מהמנהלים של הזכיינים למאמץ

גדול. למותר לציין כי התחרות בין הזכיינים מצאה ביטוייה גם בענף הפרסום בטלוויזיה ומנעה היווצרות מונופולין בענף זה.

11. בשים לב לתוצאותיה הברוכות של התחרות בענפים השונים התעורר חשש כבד כי השפעתו של ההסדר הכובל בדבר שידור משחקי כדורגל תהיה אם כן רעה. חשש זה הוביל לקביעה. ויודגש: החששות התחרותיים אשר עורר ההסדר המקורי חייבו לדעתי אי מתן אישור להפעלת הסדר גם על ידי בית הדין להגבלים עסקיים, כאמור בסעיף 9 של חוק ההגבלים. ההסדר המקורי פגע בטובת הציבור ולא היתה בו תרומה כלשהי לאחד מהעניינים המפורטים בסעיף 10 לחוק.

12. על הקביעה הוגשו, כאמור, עררים. לאחר הגשת העררים באו בדברים הזכיינים עם רשות ההגבלים העסקיים. בסיומם של אותם דיונים החליטו הזכיינים להכניס מספר תיקונים מהותיים בהסדר ביניהם. מצאנו כי הכנסת התיקונים שיפורטו להלן יגרמו לכך שניתן יהיה לקבוע שהסדר השידור של משחקי כדורגל, הנובע מרכישת זכויות השידור מההתאחדות לכדורגל ומההסכמים הנוגעים אליו, כבר איננו מגביל באופן משמעותי את התחרות בעסקים בין הזכיינים.

13. שלושה תיקונים מהותיים הוכנסו בהסכם בין הזכיינים מיום 20 באוגוסט 1994. מצאנו כי התיקונים נותנים מענה לחששות התחרותיים המפורטים בקביעה. ואלה התיקונים.

14. התיקון הראשון הוא בסעיף 3.2 להסכם. סעיף 3.2 להסכם המקורי קבע כך:

3.2" מבלי לגרוע מן האמור לעיל, מתחייב כל צד כי בעת היותו הזכין המשדר יבצע את הפעולות הבאות:

3.2.1 יצלם יקליט וישדר את משחקי הכדורגל ותוכניות הכדורגל במלואם או בחלקם, במועדים ובהיקף כאמור בהסכם ההתאחדות.

3.2.2 יעביר את התשלומים בגין זכויות השידור לידי ההתאחדות במועד כפי שנקבע בהסכם עמה."

סעיף 3.2 החדש קובע כי:

3.2" מבלי לגרוע מן האמור לעיל, מתחייב כל צד כי בעת היותו הזכין המשדר יבצע באופן עצמאי וללא תאום ישיר או עקיף עם זכין אחר את הפעולות המתחייבות מתוך הסכם ההתאחדות."

15. התיקון בנוסח סעיף 3.2 מבטיח, אם כן, שהתאום בין הזכיינים יצטמצם אך ורק לרכישת זכויות השידור של משחקי כדורגל. במהלך השנה בה זכויות השידור מוענקות לזכין פלוני עליו לעשות את כל המלאכות הכרוכות בקיום ההתחייבויות מתוך ההסכם עם ההתאחדות (צילום, הקלטה, עריכה, שידור של משחקי כדורגל ושאר ההתחייבויות המפורטות בהסכם בין הזכיינים לבין ההתאחדות) לבדו ללא כל תאום עם זכין אחר. כך, למשל, בשנה בה רשת היא הזכין המשדר את משחקי הכדורגל היא איננה זכאית להיעזר בשרותי ההפקה של טלעד או קשת לצורך צילום "המשחק המרכזי" או המשחקים המשניים המצולמים בשבת כלשהי. על פי הדוגמא, רשת גם איננה זכאית להיעזר בשרותי העריכה של טלעד או קשת כמו גם בשרותי ההקלטה ושאר אמצעי ההפקה השונים אף אם ניתן לרוכשם מקשת או טלעד.

התיקון גם מבטיח כי הזכיינים לא ירכשו כוח מונופסוני בענף שירותי ההפקה הואיל ורכישת אמצעי ההפקה תעשה עבור שנה מסוימת בלבד ועל ידי זכין אחד בלבד.

16. הנה כי כן, תיקון סעיף 3.2 צמצם את החשש מחלחול התאום בין הזכיינים לענפים המשותפים האחרים ומרכישת כוח מונופסוני על ידי הזכיינים.
17. התיקון השני הוא מחיקת סעיף 3.3 של ההסכם המקורי. כזכור, סעיף זה קבע כי כל רווח מפרסום בשבת במהלך שנת שידור, העולה על 1 מליון דולר, יחולק שווה בשווה בין הזכיינים (ראה סעיף 62 לקביעה). סעיף 3.3 הומר בסעיף 4 להסכם החדש. סעיף 4 עוסק אך ורק בחלוקת תמורת הרכישה שיש להעביר להתאחדות. הוא אינו עוסק בחלוקת רווחים לאורך שלוש שנים כפי שהיה בהסכם המקורי. הסעיף גם קובע כי התמורה תחולק על פי יחס קבוע מראש - כל זכין התחייב לשלם להתאחדות סכום כספי מדויק בלא תלות ברווחיו בשנת השידור.
18. הנה כי כן, התיקון האמור ממזער את החששות שהובעו בסעיף 62 של הקביעה. כלומר, הואיל והוסרה התניה אשר קבעה כי כל רווח מפרסום בשבת במהלך שנת שידור, העולה על 1 מליון דולר, יחולק שווה בשווה בין הזכיינים, החשש שמא שני הזכיינים שאינם הזכיינים המשדרים בשנה מסוימת עלולים להימנע מלהתחרות בזכין המשדר בתחום תכניות כדורגל, מוזער באופן מהותי.
19. התיקון השלישי הוא מחיקת הדיבור "ללא הסכמה מפורשת ובכתב של הצדדים האחרים" מסעיף 3.6 להסכם המקורי. תיקון זה נועד אף הוא למזער את התלות ההדדית בין הזכיינים בנוגע לשידור משחקי כדורגל וממזער אף את החשש מחלחול התאום מתחום שידורי הכדורגל לענפים משותפים אחרים של הזכיינים.
19. אכן, ההסדר העומד לפני עדיין הסדר כובל הוא. ההסדר פוגע בתחרות בין הזכיינים. בפרט מטרידה הוועדה המשותפת לזכיינים ולהתאחדות. אולם, בשים לב לכך שהוועדה עוסקת אך ורק בנושאים טכניים-מקצועיים של שידור המשחקים ולנוכח התיקונים שהוכנסו בהסכם המקורי ניתן לאומר שההסדר איננו מגביל באופן משמעותי את התחרות בעסקים. התיקונים הרי נותנים מענה לשלוש הפגיעות בתחרות אשר פורטו בקביעה.
- אשר על כן החלטתי לעשות שימוש בסמכותי הקבועה בסעיף 14 לחוק ההגבלים ולהעניק לזכיינים פטור כאמור בהחלטה זו.
- על החלטתי זו ניתן לערער לבית הדין להגבלים עסקיים בתוך 30 ימים כאמור בסעיף 15 של חוק ההגבלים העסקיים.

ד"ר יורם טורבוביץ  
הממונה על הגבלים עסקיים

היום ד'-ניסן-תשנ"ו  
-9624מרץ-